

Utbildningsdepartementet
Universitets- och högskoleenheten

**Remiss av Universitetskanslersämbetets rapport 2022:7, Psykologexamen,
revideringsbehov av två examensmål**
(U2022/01494)

Sammanfattning

Karolinska Institutet (KI)

- delar UKÄ:s uppfattning att de två aktuella målen för psykologexamen är otydliga och motsägelsefulla
- föreslår en genomgripande revidering av målen för psykologexamen i sin helhet.

Målen är otydliga och motsägelsefulla

KI delar UKÄ:s uppfattning att de två aktuella målen för psykologexamen med sin nuvarande formulering är otydliga och motsägelsefulla.

- Målen står i konflikt med varandra. Det övergripande målet för psykologexamen är att studenten ska ”visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som psykolog...”. I det ena av de två aktuella målen anges att studenten ska visa fördjupad förmåga. Men i det andra anges att studenten ska visa förmåga att arbeta under handledning.
- Det saknas samsyn vad begreppen ”psykologisk behandling” och ”psykoterapi” innebär. Av UKÄ:s utredning framgår att begreppen av vissa kan uppfattas som likställda och av andra som hierarkiskt ordnade. Socialstyrelsen anser att begreppen ”terapi” och ”behandling” är att betrakta som likvärdiga i lagens mening.

Kommentarer till slutsatserna i rapporten

Efter genomförd utredning kommer UKÄ till ett antal slutsatser. KI kommer till delvis andra slutsatser och redogör här nedan för dem.

Inget behov av att ge handledning en särställning

UKÄ anför att det visserligen finns en motsättning mellan begreppen ”självständigt” och ”under handledning” men kommer till slutsatsen att ett borttagande av formuleringen ”under handledning” skulle riskera att påverka utbildningen till det sämre.

KI anser däremot att målet att studenten för psykologexamen ”ska visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens” är tillräckligt.Handledning är ett sätt bland flera att utveckla sin kompetens och en självklar lärandeaktivitet i klinisk utbildning, även efter examen. KI ser inte något behov av att ge lärandeaktiviteten handledning en särställning i examensmålen.

Inga starka skäl att betona båda begreppen psykoterapi och behandling

UKÄ skriver att båda begreppen ”psykologisk behandling” och ”psykoterapi” bör stå kvar i målen för psykologexamen, men att det finns ett behov av att utveckla dem. När det gäller psykologisk behandling menar UKÄ att diagnostik, psykologisk behandling och utvärdering är viktiga inslag.

KI håller med UKÄ om att begreppen diagnostik, psykologisk behandling och utvärdering är viktiga inslag i utbildningen och föreslår att de skrivs in i målen för psykologexamen. KI delar också UKÄ:s uppfattning att psykoterapi är ett begrepp som innefattar flera olika metoder och föreslår att de metoder som används vid en viss psykologutbildning med fördel kan anges i utbildningens utbildnings- och kursplaner. Vidare ansluter sig KI till Socialstyrelsens uppfattning att ”terapi” och ”behandling” är likvärdiga och ser därmed inga starka skäl att särskilt betona båda begreppen i examensmålen.

Inga konsekvenser för behörigheten till psykoterapeutprogrammet

UKÄ befarar att den examinerade psykologens behörighet till psykoterapeutprogrammet kan påverkas, alternativt att benägenheten för psykologer att studera till psykoterapeut skulle påverkas negativt.

KI anser att detta är en tveksam slutsats. Den bygger på tanken att psykoterapiutbildningen sker i steg, men som påpekas i Högskoleverkets utredning ”En ny psykoterapeututbildning” 2011:20 R så avviker psykoterapeutprogrammet från gängse ordning inom universitet och högskola, samt att det som skulle vara det första steget är oreglerat. Det ter sig svårmotiverat att anpassa sig efter hänsyn som eventuellt skulle baseras på en sådan modell. Sedan anger högskoleförordningen att psykologexamen ger behörighet till psykoterapeutprogram, och det är inte rimligt att se att ett förtydligande i examensmål skulle ändra det.

Arbeta om examensmålen i sin helhet

UKÄ anser sammanfattningsvis att den nuvarande formuleringen av de två aktuella examensmålen är att föredra framför de förslag som framförts av studierektorerna för landets psykologutbildningar. Eftersom KI kommit till andra slutsatser än UKÄ när det gäller handledning, begreppet psykoterapi och konsekvenserna för psykoterapeututbildningen framstår det inte som önskvärt att behålla nuvarande formulering.

KI uppfattar det dock som att UKÄ ser problem med att förändra två mål utan att det sker i relation till övriga mål för psykologexamen. Det är också KI:s slutsats, varför KI föreslår en genomgripande revidering av målen för psykologexamen.

Utöver de skäl som omfattas av rapporten finns ytterligare skäl som KI vill föra fram.

- Nuvarande mål för psykologexamen har funnits sedan år 1993. Under denna tid har psykologiska utrednings- och behandlingsmetoder utvecklats på ett omfattande sätt och psykoterapeutiska metoder har införts och utmönstrats.
- Under denna tid har även psykologens arbetsmarknad i väsentlig grad förändrats. Det finns all anledning att tro att psykologyrket i Sverige och världen kommer att fortsätta utvecklas framöver och detta behöver avspeglas i examensmålen.
- Slutligen vill KI påpeka att flera av de nuvarande examensmålen visat sig svåra att utvärdera, något som komplicerat kvalitetsuppföljning av utbildningen.